

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Освітньо-професійна програма «Акторська майстерність», «Режисура»

Назва дисципліни	Теорія і практика сценічного мовлення
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Спеціальність	026 «Сценічне мистецтво»
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Акторська майстерність», «Режисура»
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Кількість ЄКТС кредитів	4 кредитів / 120 годин
Структура дисципліни (розподіл за видами та годинами навчання)	Лекції – 16 год. Практичні – 16 год. Модульний контроль – 8 год. Самостійна робота – 80 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Графік (терміни) вивчення дисципліни	1 курс, 2 семестр
Програмні компетентності	Загальні (ЗК номер). Зміст компетентності ЗК1. Здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях з урахуванням аспектів мистецтвознавчої сфери. ЗК3. Розуміння сутності методології наукового пізнання, змісту мистецької освіти та управління освітньою діяльністю; здійснення аналізу сучасних проблем культури і мистецтва, розуміння філософської та соціальної природи мистецтва. ЗК4. Здатність враховувати вплив сценічного мистецтва на соціальні проблеми та уміння досягти катарсисного стану оточуючого громадянського середовища при здійсненні професійної діяльності. ЗК5. Досягнення необхідних знань у розумінні ролі мистецтва, у тому числі сценічного, в суспільстві з метою адекватної роботи за майбутніми професіями у закладах культури і мистецтва.

ЗК7. Здатність володіти методикою аналізу драматургії сценічних творів, застосовувати у практиці сценічної діяльності можливості мистецьких засобів (вербальних, візуальних, аудіовізуальних, образотворчих, пластичних).

ЗК8. Здатність удосконалювати форми і методи педагогіки у процесі виховання фахівців мистецької сфери. Здатність до аналізу, зіставлення, порівняння педагогічних явищ, формування сучасного педагогічного мислення щодо входження системи вищої освіти України в Європейський простір вищої освіти.

ЗК9. Використання професійно-профільованих знань та навичок при вихованні та навчанні режисерів у процесі формування естетичних поглядів, тенденцій та художніх смаків; у сценічній, педагогічній, науково-дослідницькій роботі.

ЗК10. Здатність до критики та самокритики.

ЗК11. Здатність вибудовувати і реалізовувати стратегію і тактику свого інтелектуального, культурного, професійного саморозвитку та самовдосконалення.

ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13. Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) (СК номер). Зміст компетентності

СК1. Здійснення аналізу сучасних проблем культури і мистецтва, розуміння філософської та соціальної природи мистецтва. Розуміння сутності методології наукового пізнання, змісту мистецької освіти та управління освітньою діяльністю.

СК5. Здатність до здійснення професійної діяльності, керівництво творчим колективом як головний режисер, керівництво творчою майстернею тощо.

СК6. Здатність до творчої реалізації набутих знань та умінь у професійній діяльності як режисера на високому інтелектуальному та мистецькому рівні.

СК7. Здатність до використання професійно-профільованих знань при здійсненні керівництва проектами та програмами у сфері матеріального та нематеріального виробництва.

СК9. Здатність до застосування знань з теорії драми, історії театру, історії матеріальної культури, фольклору та етнографії, історії видовищ та свят, кіно- та телемистецтва, інших видовищних мистецтв для творчої та виробничої сценічної діяльності.

СК10. Вміння на особистісному високому професійному рівні створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК12. Здатність до глибокого розуміння взаємозв'язку між

	<p>теоретичними та практичними заняттями з метою ефективного використання цих знань для зміцнення власного художнього розвитку.</p> <p>СК14. Здатність на професійному рівні практично реалізовувати творчі проекти щодо створення видовищного заходу.</p> <p>СК15. Здатність планувати педагогічну діяльність, окреслювати цілі та завдання виховання та навчання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студента.</p> <p>СК17. Здатність взаємодіяти з аудиторією в процесі донесення сценічного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.</p> <p>СК18. Здатність на високому якісному рівні практично застосувати педагогічні теорії в театральній освіті.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН (номер). Зміст програмних результатів</p> <p>ПРН1. Набути концептуальні знання, включаючи певні знання сучасних досягнень в сценічному мистецтві та виробництві.</p> <p>ПРН3. Оволодіти культурою сценічного мислення, знаннями до узагальнення, аналізу і синтезу в професійній діяльності.</p> <p>ПРН4. Виявити знання сутності процесів навчання й виховання у вищій школі, їх психолого-педагогічних основ; методів формування навичок самостійної роботи й розвитку творчих здібностей і логічного мислення особистості.</p> <p>ПРН5. Набути знання процесів наукового дослідження, основ застосування елементів теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>ПРН6. Набути знання для здійснення аналізу сценічних та аудіовізуальних творів та використовувати його під час постановочної діяльності.</p> <p>ПРН7. Уміти використовувати набуті знання під час професійної мистецької сценічної діяльності в якості творчого працівника – режисера.</p> <p>ПРН8. Уміти здійснювати професіональну діяльність на високому інтелектуальному рівні з урахуванням світових досягнень в галузі театального та сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН10. Уміти критично мислити та узагальнювати проблеми сучасного мистецтва під час професійної діяльності.</p> <p>ПРН11. Уміти володіти методами науково-педагогічних досліджень, навичками проведення діагностичних вимірів у розвитку особистості; враховувати в педагогічній діяльності індивідуальні особливості творчої особистості, включаючи вікові й психологічні; уміння здійснювати педагогічний супровід процесу професіоналізації студентів.</p> <p>ПРН12. Уміти встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт, індивідуально орієнтовану взаємодію, що забезпечує творчий характер процесу професійної діяльності і навчання на високому мистецькому рівні. Уміти зрозуміло доносити власні думки та творчі ідеї, висновки,</p>

	<p>знання та їх обґрунтування до осіб, які є творчими працівниками, чи тих, хто навчається сценічному мистецтву.</p> <p>ПРН15. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку як режисера; моделювати процес особистісного творчого самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності.</p> <p>ПРН18. Креативно мислити відповідно до проблематики сценічного мистецтва, генерувати ідеї, бути рішучим у провадженні нових стратегій;</p> <p>ПРН19. Розробляти інноваційні технології, застосовувати їх на практиці, безперервно підвищуючи у цьому власну кваліфікацію. Сформулювати особистісну здатність до творчого розвитку, самостійного та автономного навчання упродовж життя.</p>
<p>Анотація (зміст) дисципліни</p>	<p>1. Програма навчальної дисципліни «Теорія і практика сценічного мовлення» складається з трьох змістових модулів і передбачає тематику лекційних, практичних та семінарських занять, а також самостійної роботи.</p> <p>Мета дисципліни: виховання високопрофесійного фахівця в царині мистецтва художнього слова, здатного використати набуті знання у своїй професійній акторській діяльності.</p> <p>Дисципліна вивчає теоретичні та практичні засади сценічного мовлення, методика викладання дисципліни, методика мовноголосового виховання, методика аналізу літературних творів та їх сценічне виконання.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки з іншими дисциплінами: «Мистецтво режисури», «Цілісний аналіз драматургічних творів», «Музика в сценічному мистецтві», «Методика викладання сценічної майстерності».</p> <p>Завдання дисципліни: опанування студентами теоретичними та практичними знаннями зі сценічного мовлення, методикою мовноголосового виховання, методикою викладання дисципліни; методикою аналізу літературних творів та методикою їх сценічного виконання, вивчення наукової, науково-методичної та методичної літератури зі сценічного мовлення; оволодіння всім комплексом знань і умінь, необхідних для виховання мовленнєвої культури.</p> <p>2. Зміст за модулями, темами.</p> <p><i>Змістовий модуль 1. «Історія і теорія сценічного мовлення»</i></p> <p>1.1. Історія розвитку українського сценічного мовлення.</p> <p>1.2. Наукове підґрунтя сценічного мовлення, роль і значення в її розвитку суміжних наук (фізіологія, психологія творчості, фоніатрія, літературознавство, театрознавство, лінгвістика, логопедія тощо).</p> <p>1.3. Нормативність українського мовлення</p> <p>1.4. Теоретичні проблеми сучасної психології мовлення.</p>

- 1.5. Формування мовнокомунікативної компетенції.
- 1.6. Формування мовної особистості та її мовної свідомості.
- 1.7. Методика викладання сценічного мовлення.

Змістовий модуль 2. «Методика мовноголосового виховання та словесна дія»

- 2.1. Діагностика природних мовно-голосових даних студентів, їхніх потенційних творчих можливостей.
- 2.2. Методика постановки мовленнєвого голосу.
- 2.3. Методика проведення мовно-голосового тренінгу.
- 2.4. Мовленнєвий і емоційний слух та методика його розвитку.
- 2.5. Вчення К. Станіславського про словесну дію.
- 2.6. Підтекст та засоби його сценічного виявлення.
- 2.7. Методика виховання інтонаційно-логічної виразності сценічного мовлення.

Змістовий модуль 3. «Методика аналізу тексту та роботи над сценічним втіленням художніх творів»

- 3.1. Логічно-інтонаційний аналіз тексту.
- 3.2. Ідейно-тематичний аналіз тексту.
- 3.3. Дійовий аналіз тексту.
- 3.4. Методика роботи над прозовим текстом.
- 3.5. Методика роботи над віршованим твором.
- 3.6. Методика роботи над віршованою драматургією.

Змістовий модуль 4. «Методика роботи над сценічним втіленням художніх творів»

- 4.1. Методика роботи над гумористичним твором.
- 4.2. Методика роботи над літературною композицією.
- 4.3. Методика роботи над естрадним монологом.

Форми контролю:

1. Оцінювання роботи під час практичних занять – 42 бали (від 0 до 6 балів за кожне практичне).
 2. Самостійна робота – 42 бали (від 0 до 6 балів за кожне практичне).
 3. Модульний контроль – 8 балів (від 0 до 2 балів за кожний модуль).
 4. Залік – 16 балів.
- Шкала оцінювання:
За національною диференційованою шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».
За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34.

Система
оцінювання

Якість освітнього процесу	Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.
Сторінка курсу на платформі Google-classroom	Посилання:
Література	<p>Публікації науково-педагогічного працівника за темою дисципліни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шлемко О. Д. Сценічна мова: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «Театральне мистецтво», спеціалізацій «Режисер театралізованих видовищ та шоу-програм», «Режисер-постановник оригінально-трюкового жанру, актор, каскадер». Київ : НАКККіМ, 2010. 111 с. 2. Шлемко О. Д. Методика виховання інтонаційно-логічної виразності сценічного мовлення // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : Зб. матеріалів Десятої Міжн. наук.-творчої конф., м. Київ, 21 квітня 2017 р. Київ : НАКККіМ, 2017. С. 158-161. 3. Шлемко О. Д. Підтекст як невід’ємний чинник сценічного мовлення // “Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: дискурси і дискусії”: Зб. наукових праць / Наук. ред., упор. : С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 218-224. 4. Шлемко О. Д. Критичне осмислення теоретичної спадщини К. Станіславського у галузі сценічного мовлення // Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі ХХІ століття: Матеріали I Всеукраїнської наук. конференції "Сценічне мистецтво у світовому культурному просторі ХХІ століття". Київ : КНУКіМ, 2019. С. 55-59. 5. Шлемко О. Д. Літературна композиція як важливий етап опанування студентами мистецтвом художнього слова // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: творчі діалоги: Зб. наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип.: С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2020. С. 232-235. 6. Шлемко О. Д. Сценічна мова: методика сценічного виконання гумористичних творів: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво». Київ : НАКККіМ, 2021. 40 с. <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : посібник / заг. ред. О. Сербенської. Львів : Світ, 1994. 152 с. 2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1990. 232 с. 3. Бурлуцький А. В. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2011. 212 с. 4. Великий тлумачний словник сучасної української мови /

- уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. 1728 с.
5. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2003. 896 с.
 6. Винницький В. М. Наголос у сучасній українській мові. Київ : Рад. школа, 1984. 158 с.
 7. Гладишева А. О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність. Київ : КНУТКіТ, 2007. 266 с.
 8. Гладишева А. Сценічна мова. Монологи. Композиції. Моноп’єси: навч. посібник-хрестоматія. Біла Церква : Білоцерк. кн. ф-ка, 2013. 367 с.
 9. Грицан Н. В. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 286 с., іл.
 10. Євдокимова В. Д. Тренінги у системі виховання техніки мовлення: навч. посіб. – практ. для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв: Луган. держ. ін-т культури і мистецтв. Луганськ : Прамдрук, 2011. 160 с.
 10. Карасьов, М. М. Мистецтво художнього читання. Київ: Мистецтво, 1965. 146 с.
 11. Кнебель М. Й. Про дієвий аналіз п’єси і ролі / пер. з рос. Є. Стародиної. Львів, 2020. 92 с.
 12. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 917 с.
 13. Марко В. П. Аналіз художнього твору: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2013. 280 с.
 14. Матушенко В. Б. Розвиток естрадного мистецтва: підручник. Київ : НАКККіМ, 2016. 200 с.
 15. Нечаєнко Т.В. Словесна дія: основи техніки мовлення : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв. Київ : ДАКККіМ, 2000. 138 с.
 16. Новий російсько-український словник-довідник / С.Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко, К. В. Ленець, Л. О. Пустовіт. Київ : Довіра, 1996. 797 с.
 17. Орфоепічний словник української мови: У 2 т. / За ред М. М. Пещак, В. М. Русанівського; Уклад.: М. М. Пещак та ін. Київ : Довіра, 2001–2003. Т. 1. 955 с. Т. 2. 922 с.
 18. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради : навч. посібник. 2-ге вид. стереотип. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
 19. Раденко Ю. В. Сценічна мова: навч. посіб. Київ : Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2015. 318 с.: іл.
 20. Сорока І. Підтекст у сценічному мовленні: термінологічний дискурс // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого : зб. наук. праць. Вип. 23. Київ, 2018. С. 157–163.
 21. Сербенська О. Культура усного мовлення : практикум : навч. посібник. Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка,

2003. 232 с.

22. Сидоренко Г. К. Українське віршування. Від найдавніших часів до Шевченка. Київ : Вид-во Київського ун-ту, 1972. 140 с.

23. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ : Довіра : УНВЦ "Рідна мова". 2000. 1017 с.

24. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с.

25. Станиславский К. С. Собрание сочинений: в 9 т. Москва : Искусство, 1990. Т. 3. Работа актера над собой. Ч. 2: Работа над собой в творческом процессе воплощения: Материалы к книге. 508 с.

26. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1995.

27. Черкашин Р. О. Художнє слово на сцені. Київ : Вища школа, 1989. 327 с.

Додаткова:

1. Ващенко В. С. Мова Тараса Шевченка. Харків : Держвидав, 1963. 252 с.

2. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика : вибрані твори; пер. з нім. ; упоряд. та передмова Д. Наливайка. Київ : Юніверс, 2001. 288 с.

3. Довідник з культури мови / С. Я. Єрмоленко [та ін.]; ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 2005. 400 с.

4. Єлісовенко Ю. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення : навч. посібник. Київ : Атіка, 2008. 204 с.

5. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого: навч. посібник. НАКККіМ, 2016. 234 с.

6. Іванишин В. Радевич-Винницький Я. Мова і нація: тези про місце і роль мови в національному відродженні України. Вид. 4-е, доп. Дрогобич : Відродження, 1994. 218 с.

7. Ігнатюк М. Свічадо Зореслова: Посібник-хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 532 с.

8. Карасьов М. М. К. С. Станіславський і сценічна мова. Київ : Мистецтво, 1963. 160 с.

9. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: навч. посібник. Івано-Франківськ, 2010. 176 с.

10. Кукуруза Н. В. Робота над естрадним номером: розмовний жанр. Методичні рекомен. для самост. роботи студентів денної та заочної форм навч. спеціалізації «Режисер естради і масових свят» (спеціальність 6.020201 «Театральне мистецтво»). Івано-Франківськ, 2015. 56 с.

11. Мар'яненко І. О. Сцена, актори, ролі. Київ : Мистецтво, 1964. 291 с.

	<p>12. Овчиннікова А. П. П'ять кроків до гарної мови. Одеса : ОКФА, 1997. 184 с.</p> <p>13. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст. 81.</p> <p>14. Саксаганський П. К. Думки про театр. Київ : Мистецтво, 1955. 231 с.</p> <p>14. Сокирко Л. Слово актора: Поради з орфоєпії українського сценічного мовлення. Київ : Мистецтво, 1971. 56 с.</p>
<p>Матеріально-технічне, лабораторне, програмне забезпечення дисципліни</p>	<p>Аудиторія, корпус: корпус 7, ауд. 106 Ноутбук, комп'ютер, планшет, проектор, інше обладнання</p>
<p>Кафедра</p>	<p>Кафедра режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець Телефон кафедри – 044-280-11-17 Сторінка кафедри на сайті Академії: https://nakkim.edu.ua/instituti/institut-suchasnogo-mistetstva/kafedra-rezhysury-ta-aktorskoi-maisternosti-imeni-narodnoi-artystky-ukrainy-larysy-khorolets e-mail кафедри : rezhyser@dakkim.edu.ua</p>
<p>Викладач</p>	<div data-bbox="481 1115 810 1585" data-label="Image"> </div> <p>ПІБ викладача: Шлемко Ольга Дмитрівна Посада: професор кафедри Науковий ступінь: кандидат мистецтвознавства Вчене звання: доцент Почесне звання: заслужена артистка України Тел.: 068-8854698, 050-8259162 E-mail: olgateren@ukr.net Робоче місце: штатний працівник</p>